

**PROGRAM ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE
MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A MONGOLSKEM
NA OBDOBÍ 2011 - 2017**

Obsah

1. Úvod	3
2. Rozvojové priority Mongolska	4
3. Aktivity ostatních dárců v Mongolsku	5
3.1. Koordinační mechanismy	5
3.2. Spolupráce s Evropskou unií	5
4. Rozvojová spolupráce Mongolska a České republiky	6
4.1. Zaměření a výsledky dosavadní spolupráce	6
4.2. Sektorové zaměření budoucí spolupráce	7
4.2.1. Vzdělávání	7
4.2.2. Zásobování vodou a sanitace	7
4.2.3. Sociální infrastruktura a služby	8
4.2.4. Výroba a dodávky energie	8
4.2.5. Obchod a další služby	8
4.2.6. Zemědělství	9
4.2.7. Průřezová témata	9
4.3. Geografické zaměření programu	10
5. Technické podmínky spolupráce	10
5.1. Aktéři	10
5.2. Způsob a podmínky realizace	11
5.3. Monitorování a evaluace	11
6. Shrnutí	12

1. Úvod

Zahraniční rozvojová spolupráce je nedílnou součástí zahraniční politiky České republiky (ČR). Jejím prostřednictvím se ČR hlásí k mezinárodním závazkům v oblasti rozvoje a podílí se na naplňování Rozvojových cílů tisíciletí. ČR svými rozvojovými aktivitami „přispívá k odstraňování chudoby, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v partnerských zemích“¹

Průřezové závazky, základní principy i teritoriální a sektorové priority zahraniční rozvojové spolupráce ČR jsou zakotveny v Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 - 2017 (dále jen Koncepce), kterou vláda ČR schválila v květnu 2010. Koncepce stanovila jako nosnou součást bilaterální rozvojové spolupráce ČR programy spolupráce s prioritními zeměmi, které budou realizovány zejména formou bilaterálních rozvojových projektů.

Mongolsko patří v souladu s Koncepcí mezi prioritní partnerské země ČR s programem spolupráce. Toto postavení vychází z dlouhodobě kvalitních vzájemných vztahů a odráží výsledky předchozí rozvojové spolupráce i přetrvávající rozvojové potřeby partnerské země. Rozvojová spolupráce se v nadcházejícím období soustředí především do sektoru energetiky, sektoru obchodu a dalších služeb, (dříve tzv. ekonomický rozvoj), sektoru zásobování vodou a sanitace (dříve tzv. životní prostředí) a do sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu. Pozornost bude nadále věnována rovněž rozvojovým potřebám Mongolska v oblasti vzdělávání, sociální infrastruktury a služeb, včetně zdravotnických (dříve sektor sociálního rozvoje). Geograficky se bude spolupráce zaměřovat na nejhudší venkovské oblasti v jižní a západní části Mongolska a částečně, v návaznosti na dosavadní úspěšné rozvojové aktivity, na hlavní město Ulánbátar a Centrální region.

Mongolsko patří mezi země s nižším středním příjmem (LMIC); v roce 2009 se umístilo na 100. místě ze 169 zemí seřazených podle indexu lidského rozvoje (střední lidský rozvoj - HDI=0,622)².

Rozvojová spolupráce obou zemí bude založena na plnění Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), přičemž bude vycházet ze základních strategických dokumentů mongolské vlády a z Koncepce zahraniční rozvojové politiky ČR na období 2010 - 2017. Za účelem podpory hospodářského růstu a odstranění chudoby v Mongolsku využijí obě země dlouhodobé tradice vzájemné spolupráce a z ní vyplývající potenciál pro rozvoj vzájemně výhodných hospodářských vztahů.

V návaznosti na dosavadní výsledky vzájemné rozvojové spolupráce i při vědomí přetrvávajících rozvojových potřeb Mongolska byl zpracován následující program rozvojové spolupráce na období 2011 – 2017. Jeho naplňování bude předmětem střednědobého vyhodnocení v roce 2014.

---

¹ Zákon č. 151/2010 ze dne 21. 4. 2010 o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, platný od 1.7. 2010

² <http://hdrstats.undp.org/en/indicators/87.html> V letech 1985 až 2010 se hodnota HDI Mongolska zvýšila z 0.515 na 0.622, zvýšení o 21 % a průměrné roční zvýšení o 0.8 %. Během téhož období se v Mongolsku zvýšil HDP *per capita* o 60 %. Průměrný hrubý národní důchod *per capita* ve výši 1630 USD v r. 2009 řadí Mongolsko mezi země s nižšími středními příjmy. (<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD>) Pod hranici chudoby však stále žije 35 % obyvatelstva.

2. Rozvojové priority Mongolska

Mongolská vláda definovala své rozvojové priority v dokumentu „Strategie podpory hospodářského růstu a omezování chudoby“ - *Economic Growth Support and Poverty Reduction Strategy (EGSPRS)* z roku 2003. Mongolsko se v něm přihlásilo k Rozvojovým cílům tisíciletí a tyto cíle do EGSPRS integrovalo. O tento strategický dokument se opíral i první program česko-mongolské rozvojové spolupráce na léta 2006 – 2010.

Mezi priority EGSPRS náleží podpora hospodářského růstu. Za hlavní zdroje růstu ve střednědobé perspektivě jsou považovány zpracovatelský průmysl založený na domácích surovinách, těžební průmysl, turistický ruch, informační technologie a rozvoj infrastruktury.

V současné době je klíčovým dokumentem mongolské vlády pro národní rozvoj National Development Strategy 2008-2021 (NDS). Tento ambiciózní rozvojový program, který v sobě zahrnuje i cíle National Indicative Programme 2011 – 2013 (NIP), tj. stanovení ústředních a vedlejších oblastí rozvoje, závazné zapojení do rozvojových aktivit institucí na centrální i provinciální úrovni, větší koordinaci donorů, se soustředí na šest prioritních oblastí:

- naplnění Rozvojových cílů tisíciletí, rozvoj exportu a ekonomiky založené na patřičných znalostech a vědomostech,
- těžba strategických minerálů,
- rozvoj venkova za účelem zmenšení rozdílu mezi venkovem a městem,
- řešení nevyváženosti ekosystému,
- konsolidace demokracie a odstranění korupce.

Východním bodem v mongolských rozvojových dokumentech jsou Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium Development Goals - MDGs). Dle zprávy UNDP (Third National Report z roku 2009) bude do roku 2015 pravděpodobně splněno 6 z 9 cílů³, které si Mongolsko na základě MDGs stanovilo.

Klíčový stimul pro rozvoj představují demokratické formy vládnutí, udržitelný ekonomický růst, zapojování rozvojových zemí do mezinárodního obchodu, sociální rozvoj a péče o životní prostředí. Mongolská vláda si stanovila prioritní opatření pro naplňování MDGs, která se zaměřují na odstranění nerovností v regionálním rozvoji, zvýšení produktivity zemědělského sektoru, na efektivní management a důkladné finanční koordinace v oblasti vzdělání a zdravotnictví, mobilizaci domácích zdrojů, transparentnost a odpovědnost v občanských službách, zvýšení veřejného i soukromého partnerství.

K hlavním prioritám mongolské vlády v nadcházejících letech patří především sektor průmyslu, těžby surovin a stavebnictví (důlní průmysl, vybudování železniční infrastruktury - propojení všech minerálních nalezišť v Mongolsku - a téměř tisíc km dlouhé sítě silnic a ulánbátarské silniční sítě, výstavba obytných domů), dále sektor výroby a dodávky energie, sektor obchodu, sektor obchodní politiky a regulace (standardizace a normy), sektor zemědělství (obnova spolupráce mezi pastevci, zpracovateli, obchodníky, pěstování zeleniny, lesní školky), sektor všeobecné ochrany životního prostředí (dekontaminace a rekultivace půdy, prevence proti desertifikaci), sektor zásobování vodou a sanitace (hodnocení zásob a kvality vody), sektor vzdělávání (vzdělávání nejchudších a zdravotně postižených, odborné a

---

³ MDGs, které se nepodaří v Mongolsku do roku 2015 splnit: č. 1 – Odstranit extrémní chudobu a hlad, č. 3 Prosazovat rovnost pohlaví a posílit roli žen ve společnosti č.7 Zajistit udržitelný stav životního prostředí.

učňovské vzdělávání), sektor sociální infrastruktury a služeb, sektor zdravotnictví (zlepšení kvality zdravotnických služeb na venkově, péče o matku a dítě).

3. Aktivity ostatních dárců v Mongolsku

V roce 2008 Mongolsko přijalo oficiální rozvojovou pomoc v celkové výši 246,46 mil. USD, přičemž bilaterální podíl tvořil 77 %. Podíl oficiální rozvojové pomoci na hrubém národním důchodu činí 4,8 % a hrubý národní důchod na hlavu činil v roce 2008 1680 USD (www.oecd.org). Největší příliv financí proudil do ekonomické infrastruktury a služeb.

Donoři v Mongolsku mj. navazují na úspěchy demokratizačního procesu a reformní úsilí mongolské vlády. Odvrácenou stranou relativně intenzivního angažmá poskytovatelů pomoci (vzhledem k počtu obyvatel) je riziko závislosti Mongolska na externí podpoře.

Donorská struktura v Mongolsku je velmi členitá. Mezi hlavní dárcy v období 2007 – 2008 patřily především Japonsko (průměrně 69 milionů USD ročně), Německo (33 milionů USD), Asijská rozvojová banka (26 milionů USD), USA (24 milionů USD), Světová banka (22 milionů USD), Jižní Korea (15 milionů USD), Nizozemí (9 milionů USD), Turecko (8 milionů USD), Španělsko (7 milionů USD) a Švýcarsko (7 milionů USD). ČR v témže období přispěla v průměru částkou 3,7 milionů USD ročně.

Na rozdrobenost rozvojové pomoci v Mongolsku do příliš velkého množství malých projektů mnoha dárců poukázalo také hodnocení OECD/DAC z podzimu 2009.

3.1. Koordinační mechanismy

V roce 2010 se aktivně začala rozvíjet spolupráce a koordinace projektů mezi donory. Světová banka (World Bank) hraje hlavní roli v udržování dialogu s mongolskou vládou, jehož součástí jsou tzv. technická setkání. V rámci těchto setkání se vytvořily pracovní skupiny (working groups) složené z donorů a příslušných sektorů, které fungují v následujících oblastech: životní prostředí, doprava, soukromý sektor, energetika, urbanistika, plánování. Zástupci České republiky (ZÚ a také ČRA) se za účelem co nejefektivnějšího zacílení rozvojové spolupráce výhledově zapojí do činnosti pracovních skupin, zabývajících se životním prostředím, energetikou a soukromým sektorem.

3.2. Spolupráce s Evropskou unií

Zvláštní pozornost si zaslouží rozvojové priority Evropské komise (EK) v Mongolsku. Aktivity EK se opírají o strategický dokument Mongolia – European Community Strategy Paper 2007 – 2013. EU je zastoupena v Mongolsku od r. 1993 delegací, která má sídlo v Pekingu, v Ulaanbaataru je technická kancelář. Rozvojová spolupráce EU směřovaná do Mongolska je realizována na základě víceletého Indikativního plánu spolupráce. Dle tohoto dokumentu, který pokrývá období 2011- 2013, budou v Mongolsku realizovány rozvojové projekty EU v celkové výši 15 mil. EUR z nichž bude 8 mil. EUR vyčleněno na „governance projects“ a 7 mil. EUR na projekty v oblasti „vocational training“. Podstatná část projektů v oblasti „governance projects“ bude zaměřena na předávání zkušeností s implikací norem a standardů EU. Ve svých projektech se EK soustředí zejména na udržitelný rozvoj venkova s důrazem na zlepšování životních podmínek a zvyšování zaměstnanosti, aby se omezila

migrace do měst a její negativní sociální dopady. Dále se věnuje regionálním a tématickým programům v oblasti učňovského vzdělávání a tržní ekonomiky. EK při realizaci projektů vyžaduje od mongolské strany in kind vstupy, hodně pozornosti věnuje udržitelnosti projektů, stanovuje si jasné a časově ukotvené cíle a usiluje o systematictější dialog s občanskou společností.

Ve svých projektech (již ukončeném) Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States (TACIS) a ALA (Asian and Latin American developing countries) se EK zaměřuje na tržní ekonomiku, vytváření lidských zdrojů, podporu malých a středních podniků (SMEs), rozvoj institucí a infrastruktury s ohledem na sociální dopad, lidská práva a genderovou problematiku. EK rovněž spolupracuje na dvou zemědělských projektech: se Světovou bankou na programu Sustainable Livelihood Programme a s mongolským ministerstvem zemědělství (MoFALI) na programu Animal Health and Livestock Marketing Programme. Dále EK usiluje o zavedení programu pro rozvoj více než 90 % mongolských malých a středních podniků, který je však paralelou již realizovaného projektu GTZ.

V rámci členských zemí EU je největším dárcem Německo. ČR, která se v rámci EU přihlásila k roli „supporting donor“, je na třetím místě. Bilaterální rozvojová spolupráce ostatních členských zemí EU je ve srovnání s Německem, Nizozemskem a ČR nižší, vzhledem k postupu Mongolska do kategorie „lower middle income countries“ dokonce dochází k odlivu donorů ze země. Z ostatních bilaterálních donorů je důležité Japonsko, USA a Švýcarsko.

Z multilaterálních donorů hrají klíčovou roli: EBRD (European Bank for Reconstruction and Development), která se soustředí na poskytování úvěrů v soukromém sektoru (např. v těžarství, geologickém průzkumu apod).

Iniciativa dělby práce mezi donory (Division of Labour), včetně zamýšlených rolí členských států EU jako vedoucích a podpůrných koordinátorů, byla zakotvena v Závěrech Rady EU z 5. listopadu 2009 o operačním rámci pro efektivitu rozvojové spolupráce. Koordinátoři ve spolupráci s partnerskými zeměmi mají za úkol aktivně usilovat o efektivní dělbu práce za účasti všech aktérů rozvojového procesu, prosazovat princip „vlastnictví partnerské země“ – tj. její aktivní spoluúčast při formulování priorit a snažit se o využití komparativních výhod jednotlivých donorů (country ownership and leadership). **Česká republika** se přihlásila k roli „**supporting facilitator**“ vnější pomoci EU v Mongolsku. K roli leading donor se však k počátku roku 2011 nepřihlásil nikdo a dělba práce v rámci EU tak nepokročila.

4. Rozvojová spolupráce Mongolska a České republiky

4.1. Zaměření a výsledky dosavadní spolupráce

Z prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR bylo nejvíce rozvojových aktivit realizováno právě v Mongolsku. Program rozvojové spolupráce mezi ČR a Mongolskem na období 2006-2010 stanovil za prioritní sektory ekonomicko-průmyslový rozvoj, životní prostředí, zemědělství a rozvoj venkova a sociální rozvoj.

V tomto období bylo ročně v tomto smyslu realizováno kolem 20 dvoustranných rozvojových projektů české zahraniční rozvojové spolupráce a několik malých lokálních projektů, které se zaměřovaly na zlepšení rostlinné a živočišné produkce, řešení problémů

sucha, modernizaci elektrárny, technické vybavení nemocnice, vyhledávání a zajištění zdrojů pitné vody nebo na socioekonomickou stabilizaci geograficky a sociálně odloučených komunit.

Většina projektů probíhala v Centrální oblasti a Ulánbátaru, zemědělské projekty pak v provincii Dornogobi. Během let 2006 – 2009 věnovala ČR na bilaterální pomoc Mongolsku částku 19,56 mil. USD (z toho 17,01 mil. USD na bilaterální projekty).

4.2. Sektorové zaměření budoucí spolupráce

Česká rozvojová spolupráce je založena na principu partnerství a odvíjí se od potřeb partnerské země. Sektorové zaměření české ZRS v Mongolsku je dané Koncepcí (názvy prioritních sektorů jsou nově upraveny dle terminologie OECD/DAC) a zohledňuje komparativní výhody ČR. Při definování konkrétního zaměření rozvojové spolupráce v jednotlivých sektorech byly využity poznatky z jednání s mongolskými v rámci programovací mise v září 2010. Rozvojová spolupráce v příštím období naváže na dosavadní úspěšné rozvojové aktivity ČR.

S ohledem na disponibilní finanční a lidské zdroje klade ČR velký důraz na propojování aktivit mezi jednotlivými sektory (synergie). Velká pozornost bude věnována udržitelnosti projektů.

Prioritní sektory v Mongolsku dle Koncepce ZRS ČR na období 2010-2017	Prioritní sektory dle terminologie OECD/DAC
Sociální rozvoj (včetně vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb)	Vzdělávání (<i>Education</i>)
	Ostatní sociální infrastruktura a služby (<i>Other social infrastructure and services</i>)
Životní prostředí	Zásobování vodou a sanitace (<i>Water supply and sanitation</i>)
Ekonomický rozvoj (včetně energetiky)	Výroba a dodávka energie (<i>Energy generation and supply</i>)
	Obchod a další služby (<i>Business and other services</i>)
Zemědělství	Zemědělství, lesnictví a rybolov (<i>Agriculture, forestry and fishing</i>)

4.2.1. Vzdělávání

Mongolsko dnes pociťuje výrazné nedostatky v učňovském školství, nedostatek kvalifikovaných dělníků a řemeslníků, pracovníků v oblasti IT. Česká republika se zaměří na podporu decentralizace vzdělávacích služeb, na vzdělávání zejména v oblasti učňovského školství, především v návaznosti na zemědělský sektor na venkově či na zpracovatelský průmysl a výrobu.

Součástí vzdělávacího procesu bude pravidelná nabídka studijních míst v rámci programu vládních stipendií, které poskytuje česká vláda.

4.2.2. Zásobování vodou a sanitace

Naléhavou prioritou mongolské vlády je vyhledávání nových, respektive obnova starých zdrojů pitné vody, stejně tak jako zlepšení její kvality a racionální využívání vodních zdrojů. Vzhledem k dosavadní spolupráci ČR disponuje praktickými zkušenostmi a know-how nejen v oblasti vyhledávání nových kvalitních a kapacitně uspokojivých zdrojů vody, ale i v rekonstrukci starých či havarovaných zdrojů.

Česká republika se ve svých intervencích zaměří vedle zajišťování nových (vždy po důkladné analýze možných negativních dopadů) a rekonstrukce poškozených zdrojů pitné vody na problematiku zlepšování kvality vody a čištění odpadních vod a v souvislosti s tím i na revitalizaci a rekultivaci půd postižených těžbou a zpracovatelským průmyslem, vyhodnocování zdravotních a environmentálních rizik, ekologické poradenství, zpracovávání koncepcí udržitelného využití přírodních zdrojů a přenos zkušeností při vytváření ekologických standardů a norem. V těchto jmenovaných činnostech bude ČR zároveň nápomocna v budování kapacit, které budou schopny následně využívat získané poznatky k praktickým cílům.

Cílem ČR v tomto sektoru je pokračovat v aktivitách zaměřených na zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou, racionální využívání vodních zdrojů a návazně zlepšování životních podmínek zranitelných skupin obyvatel.

4.2.3. Sociální infrastruktura a služby

Podpora rozvoje sociálních a zdravotnických služeb, decentralizace sociálních služeb, zavedení standardu vzdělávání v sociálních službách a zaměstnanost osob se zdravotním postižením, podpora rozvoje jejich ekonomických aktivit – to jsou cíle ČR v sociální oblasti. V Mongolsku dosud nebyl zaveden systém sociální péče a kapacita stávajících zařízení je zcela nedostačující. Česká republika se proto při využití svých zkušeností z této oblasti zaměří na vzdělávací programy pro sociální pracovníky, kteří se budou věnovat nejen zdravotně postiženým osobám, ale i dalším sociálně znevýhodněným skupinám osob.

Cílem ČR je vybudování povědomí o nutnosti aktivní inkluze znevýhodněných občanů a vyškolení odborného personálu sociálních služeb zejména na lokální úrovni.

4.2.4. Výroba a dodávka energie

Vážným problémem mongolské energetiky zůstává využívání zastaralých technologií a zařízení a s tím související nízká produktivita a znečištění životního prostředí. Česká republika přispěje k posílení konkurenceschopnosti mongolského průmyslu podporou uplatňování moderních výrobních postupů a zaváděním nových technologií.

Cílem ČR v tomto sektoru je především budování kapacit pro moderní řízení provozů prostřednictvím podpory školicích center jejich vybavením a vyškolením personálu, který bude získané poznatky předávat dále. Kromě toho pak zavádění nových technologií, standardů a know-how.

4.2.5. Obchod a další služby

Průmyslová výroba v Mongolsku zaznamenala po roce 1990 útlum, v současné době nicméně představuje významnou část HDP a mongolská vláda si stanovila rozvoj průmyslové výroby orientované na export za prioritu. Česká republika se ve své rozvojové spolupráci

zaměří na podporu malých a středních podniků. Především půjde o zvýšení dostupnosti zpracovatelských kapacit pro drobné podnikatele, a tím i uplatnitelnosti jejich produkce na trhu a zvýšení jejich příjmů.

Česká republika si je vědoma, že největší překážkou vývozu zboží a jeho uplatnění na jiných trzích (zejména evropském) je absence požadovaných základních standardů práce, technologických postupů a norem, a proto se ve svých rozvojových aktivitách bude zabývat i transferem technologií, standardů a norem.

Cílem ČR v tomto sektoru bude podpora ekonomické samostatnosti menších jednotek, schopných zahraniční konkurence, čímž bude podporován trh práce a tvorba pracovních míst.

4.2.6. Zemědělství

ČR přispěje ve své rozvojové spolupráci s Mongolskem k obnově pěstování ovoce a zeleniny s cílem zvýšit dostupnost ovoce a zeleniny pro mongolské obyvatelstvo. V semiaridních oblastech budou rozvojové intervence spojeny s řešením otázky vodních zdrojů a zavlažování. Součástí spolupráce bude i oblast zpracování produkce a další kroky v potravinovém řetězci (podpora prodeje).

Chov hospodářských zvířat představuje základ mongolské zemědělské výroby a ekonomických aktivit na venkově. Jeho význam pro omezování chudoby a zaměstnanost na mongolském venkově je zásadní. Jedním z aspektů rozvojové spolupráce bude spoluúčast ČR na zavádění EU norem a podpora intenzifikace chovu zvířat, šetrné využívání krajiny, zabraňování přepásání, služby pro pastevce a o ochranu před mrazy.

Jedním z vážných problémů současného Mongolska je postupující desertifikace způsobená drsnými klimatickými podmínkami, nedostatkem vody a neuváženým využíváním pastvin. Česká republika svými rozvojovými intervencemi podpoří obnovu porostů osazováním odolných rostlin v návaznosti na strategický plán mongolské vlády (tzv. Green Belt – Zelený pás) a bude se tak podílet na boji proti desertifikaci.

Cílem ČR v tomto sektoru je vytváření zpracovatelských jednotek a podporování jejich soběstačnosti, konkurenceschopnosti a udržitelnosti na lokální úrovni a podpora vytváření/obnovování distribučních sítí umožňujících malým a středním zemědělským producentům prodávat své přebytky (distribuční a zpracovatelský řetězec). Ve spolupráci s regionálními orgány se ČR pokusí o aplikaci vzniklého modelu v dalších oblastech.

Za poslední desetiletí průmyslového rozvoje se ani Mongolsko nevyhnulo negativním zásahům člověka do přírodních ekosystémů. Kromě toho se mongolské náročné klimatické podmínky negativně promítají do života endemických druhů živočichů a rostlin. Česká republika se vzhledem ke své jedinečné expertíze v chovu na záchranu koně Převalského proto bude podílet na záchraně tohoto plemene v Mongolsku.

4.2.7. Průřezová témata

Při realizaci aktivit ve všech uvedených sektorech v rámci naplňování programu spolupráce budou zohledňována následující průřezová témata:

- posilování kapacit mongolské státní správy a přenos zkušeností v oblasti ekonomické, finanční a společenské transformace a budování právního státu

- podpora vytváření funkční a stabilní občanské společnosti, posilování role občanských iniciativ a nevládních organizací
- podpora komunitního rozvoje v odlehlých oblastech
- aktivní podpora rovného postavení žen (dívek) a mužů (chlapců) ve společnosti a posílení postavení žen a dívek
- spolupráce a koordinace s ostatními donory
- transfer technologií, standardů a norem.

4.3. Geografické zaměření programu

Na základě společného vyhodnocení uskutečněných evaluací a výsledků programovací mise z podzimu 2010 bylo rozhodnuto, že Česká republika bude realizovat část svých projektů v chudých venkovských oblastech jižní a západní části Mongolska, a to především v sektorech zemědělství a sociálních služeb. Na dosavadní úspěšné projekty v sektorech energetiky, zásobování vodou a sanitace, sektoru obchodu a dalších služeb ČR naváže rovněž v hlavním městě Ulánbátaru a v Centrálním regionu.

5. Technické podmínky spolupráce

5.1 Aktéři

Gestorem zahraniční rozvojové spolupráce ČR je Ministerstvo zahraničních věcí, které vytváří Koncepti ZRS ČR, včetně identifikace prioritních zemí a sektorů spolupráce. MZV dále zodpovídá za přípravu programu spolupráce a zajištění rozpočtových prostředků na financování rozvojových aktivit, jakož i za vyhodnocování rozvojové spolupráce a zajištění evaluací ukončených programů a projektů.

Ministerstvo zahraničních věcí je zřizovatelem České rozvojové agentury, která zajišťuje identifikaci, formulaci, realizaci a monitoring projektů rozvojové spolupráce v souladu se schváleným programem spolupráce a v součinnosti s partnerskou zemí.

Velvyslanectví ČR v Ulánbátaru se podílí na monitorování projektů rozvojové spolupráce a zastupuje ČR v relevantních pracovních koordinačních orgánech týkajících se rozvojové spolupráce obecně i konkrétně příslušných sektorů vzájemné spolupráce v Mongolsku (resp. v hlavním městě Ulánbátaru).

Hlavním partnerem MZV ČR v otázkách zahraniční rozvojové spolupráce je Ministerstvo financí Mongolska, které zodpovídá za realizaci základních rozvojových cílů.

Partnerem České rozvojové agentury při identifikaci, formulaci, realizaci a monitorování bilaterálních projektů rozvojové spolupráce jsou jednotliví příjemci pomoci na lokální úrovni. S příslušnými ministerstvy, pod něž projekty sektorově spadají, jsou uzavírána příslušná memoranda o porozumění.

Při utváření programu ČR přihlížela i k závěrům Smíšené komise ze září 2009, kde se Mongolsko vyslovilo pro podporu sektorů energetiky a SMEs, zásobování pitnou vodou, dále pro pokračování hydrogeologického průzkumu a mapování, pro podporu zemědělství a

budování kapacit v sociální oblasti, s důrazem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

5.2 Způsob a podmínky realizace

Hlavním partnerem MZV ČR a ČRA v otázkách zahraniční rozvojové spolupráce je Ministerstvo financí Mongolska, které je hlavním koordinačním orgánem Mongolska pro koordinaci donorů, vyhodnocování bilaterální rozvojové spolupráce atd.

Velvyslanectví ČR v Ulánbátaru (ZÚ) zastupuje ČR v relevantních pracovních koordinačních orgánech týkajících se rozvojové spolupráce obecně i konkrétně příslušných sektorů vzájemné spolupráce.

MZV ČR je každoročně informováno prostřednictvím ZÚ Ulánbátar o návrhu témat na následující rok, které předkládá mongolské Ministerstvo financí. Do konce 2. čtvrtletí MZV ČR po konzultaci s ČRA zajišťuje schválení příslušných rozpočtových prostředků na realizaci projektů v následujícím roce.

„ČRA provádí identifikaci na základě předložených projektových námětů ze strany mongolského ministerstva financí. Vybrané projekty (po konzultaci se ZÚ) následně formuluje.“ Realizaci projektů zajišťují realizátoři (nevládní organizace, univerzity, komerční subjekty, jednotliví experti) vzeší z výběrových řízení ve spolupráci s partnerskými organizacemi. V zájmu zajištění vlastnictví a udržitelnosti rozvojových projektů bude kladen důraz na aktivní účast mongolské strany na projektech, ať již finančně, věcně, expertně či nejrůznějšími aktivitami.

5.3 Monitorování a evaluace

ČRA ve spolupráci se ZÚ zajišťuje, zpravidla 2x ročně, monitoring realizovaných projektů.

MZV ČR v součinnosti s příslušnými institucemi Mongolska zajišťuje evaluace ukončených projektů (případně skupin projektů v rámci jednoho sektoru) a programů spolupráce. V případě potřeby MZV ČR v součinnosti s příslušnými institucemi Mongolska zajišťuje také evaluaci ex ante před zahájením rozvojových aktivit v nové geografické či sektorové oblasti.

MZV ČR rovněž zodpovídá za zapojení do případných společných evaluací s ostatními donory tam, kde je to možné a účelné.

Výsledky evaluace MZV ČR v součinnosti s příslušnými institucemi Mongolska promítá do nových programů spolupráce i vlastních rozvojových aktivit.

Tento program rozvojové spolupráce mezi Českou republikou a Mongolskem byl uzavřen v roce 2011 na období 2011-2017. Jeho naplňování bude předmětem střednědobého vyhodnocení v roce 2014, tzn. cca v polovině své platnosti. Výsledky střednědobé evaluace budou součástí dokumentu, který upřesní a modifikuje střednědobé priority ZRS v Mongolsku na základě stávajícího programu až do roku 2017.

6. SHRNU TÍ

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017 stanovila za nosnou součást ZRS ČR programy spolupráce s prioritními zeměmi. Vláda ČR v Koncepci definovala Mongolsko jako jednu z prioritních zemí s programem spolupráce (tj. programovou zemí), a to především z důvodu potřeby rozvojové spolupráce a připravenost ji přijímat na straně partnerské země, dále vzhledem k dosavadní úspěšné rozvojové spolupráci a koordinační pozici ČR v rámci donorské komunity i z důvodu návaznosti na další aktivity/aspekty zahraniční politiky ČR .

Pro období 2011 – 2017 se česká ZRS bude soustředit na následující indikativní přehled témat rozvojové intervence:

Sektor vzdělávání

- podpora decentralizace vzdělávacích služeb
- propojení systému vzdělávání s politikou zaměstnanosti zejména v oblasti učňovského školství (v návaznosti na zemědělský sektor na venkově)
- pravidelné poskytování míst v programu vládních stipendií ČR v českém i anglickém jazyce

Sektor zásobování vodou a sanitace

- spolupráce v oblasti ochrany a využívání vodních zdrojů
- spolupráce v oblasti sanitace a odpadového hospodářství

Sektor sociální infrastruktury a služeb

- podpora budování kapacit a standardů v oblasti sociálních služeb
- sociální a zdravotnické služby pomoc nejzranitelnějším vrstvám obyvatelstva zejména na venkově
- spolupráce v oblasti integrace zdravotně postižených osob do společnosti

Sektor energetiky

- zavádění nových postupů
- automatizace a moderní řízení provozů
- podpora školicích zařízení
- předávání nových technologií, standardů a know-how

Sektor obchodu a dalších služeb

- tvorba pracovních míst
- zvyšování exportu a kvality mongolského zboží
- transfer norem a standard

Sektor zemědělství, lesnictví, rybolovu

- spolupráce v oblasti živočišné a rostlinné výroby
- podpora drobných a středních zemědělců

- podpora řešení nevyváženosti ekosystému a jeho negativního vlivu na zemědělství revitalizace, rekultivace a zalesňování

Sektor průřezový

- Podíl na budování kapacit mongolské státní správy, stabilní občanské společnosti
- podpora rovného postavení žen a mužů
- koordinace s ostatními donory
- transfer standardů a norem